

Duyuru Tarihi : 10.06.2008
Duyuru No : DUYURU/2008-069
Yayınlandığı Yer : MİLLİYET GAZETESİ / 10 HAZİRAN 2008

Erdoğan SAĞLAM
Yeminli Mali Müşavir

Ücret gelirinden stopaj alınması gündemde

Mevcut sistemde ücretlerden işverenlerce genel vergi tarifesi uygulanarak vergi kesintisi yapılıyor. Kesinti oranı düz oran değil, gelir arttıkça oran artıyor. Uygulanan oranlar yüzde 15, 20, 27 ve 35. Vergi kesintisi, normal tarife uygulanarak yapıldığı için tek işverenden alınan ücretler, tutarı ne olursa olsun beyan dışı bırakılıyor. Birden fazla işverenden alınan ücretler ise belli koşullarla beyan ediliyor. Mevcut sistemde istisnai durumlar hariç ücretler beyannameyle beyan edilmiyor.

Muhtasar beyanname

Buna karşılık işyeri kira geliri gibi bazı gelirlerde düz (halen yüzde 20) oranda kesinti yapılıyor. Gelirlerin belli bir haddi aşması halinde bunların beyanı gerekiyor. Verilen beyanname üzerinde hesaplanan vergiden de yapılan kesinti indiriliyor. Buna benzer bir sistemin ücretler için de geçerli olması olasılığı değerlendiriliyor.

Düşünülen sistemde ücretler üzerinden normal vergi tarifesi ile kesinti yapılmayacak. Düz oranda (yüzde 15 veya 20 gibi) stopaj yapılacaktır.

Ücretin belli bir tutarı aşması halinde, yıllık gelir vergisi beyannameyi alınmak suretiyle geri kalan vergi tahsil edilecek. Bu sistemin muhtasar beyannameye değişiklikle uygulanması düşünülüyor.

Halen muhtasar beyannamelerde ücretliler tek tek bildirilmiyor. Çalıştırılan işçi sayısı ve kesinti miktarı topluca gösteriliyor. Yeni sistemde ücretliler tek tek Maliye'ye bildirilecek.

Bu değişiklik şu açılardan önemli :

Özel sektörde yaygın olarak ücretlerin düşük gösterildiği biliniyor. Çalışanların ücret dökümlerinin Maliye'ye bildirilmesi kayıtdışılığı azaltabilir.

Yeni sistemde ücretlilerin ödediği vergileri diğer gelir sahiplerinin ödediği vergilerle karşılaştırma olanağı doğacaktır.

Bu durum, vatandaşlık bilincini artıracak, ücretlilerin bir kısmını beyannameli mükellef haline getirecektir. Beyanname veren ücretliler bazı indirimlerden (eğitim ve sağlık, bağış gibi) yararlanma olanağına kavuşacak.

Halen gelir dilimi ve oran sayısı dört. Bunun üçe düşürülmesini Vergi Konseyi'nin önereceği basına yansımıştı. Yetkililer bu aşamada (en azından birkaç yıl) dilim sayısını azaltmanın ve oranları düşürmenin mümkün olmadığını açıklamışlardı. Maliye'nin vergi kaybına yol açmayacağını görmeden bu indirimi yapacağını düşünmüyorum. Ancak değerlendirme yapılırken yeni sistemin kayıtdışılığı azaltacağı, bu nedenle vergi tahsilatının artacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

Ücretlerin bankaya yatırılma zorunluluğunun getirilmesi de düşünülüyor. Yeni Sosyal Güvenlik Kanunu'nda bu konuda yetki alınmıştı. Bu konuda bir yönetmelik çıkarılması gerekiyor. Getirilen zorunluluğa uymayıp ücretleri özel banka hesabına yatırmayan işverenlerin bu ücretleri gider yazamamaları yönünde bir düzenleme yapılabilir.

Tartışılan yeni sistem

Maliye, yeni Gelir Vergisi Kanunu'nda (GVK) maaş ve ücretlerin vergilendirilmesi yöntemini değiştirmeyi düşünüyor. Sistem yasalaşırsa, işverenler, çalıştırdıkları kişilerin brüt ücret ve vergi bilgilerini içeren ayrıntılı ücret dökümünü her ay bildirecek. (Halen muhtasar beyanname ile toplam işçi sayısı ile ücretleri karşılığı ödenen vergi bildiriliyor.)

İşçi ve memurlar normal gelir vergisi tarifesi dışına çıkacak. Asgari ücret de dikkate alınarak, bir stopaj oranı belirlenecek. Bu oran yüzde 15-20 aralığında olacak. Yılın ilk yarısı için yüzde 15, ikinci yarısı için yüzde 20 olabilecek.

Eğer stopaj yüzde 20 belirlenirse, gelir vergisinde yüzde 15'lik dilimde yer alan asgari ücretlilerin vergi yükünün artmaması için, asgari geçim indirimi tutarları buna göre yeniden belirlenecek.

Yıl bittiğinde idare, her çalışanın o yıl içindeki brüt ücret toplamı ile stopaj dökümünü çıkaracak. Stopaj dilimini aşan brüt ücret sahiplerinden, martta beyanname alınacak ve geri kalan vergi tahsil edilecek. Bu uygulamayla çalışanların brüt ücretlerinin düşük gösterilmesi, farklı adlar altında ödemelerin önüne geçilmesi hedefleniyor.

Yeni Gelir Vergisi Kanunu ile birlikte, vergi tarifesinin de düzenlenmesi, dilim sayısının 5'ten 3'e düşürülmesi düşünülüyor.